

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Specialsakkunnig
Fredrik Rönnlund

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 75

Förnyelse av alkohol-
näringsregistret.

ÅLR 2019/8376

107 S2

Landskapsregeringen beslöt att på en skriftlig förfrågan av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (10.10.2019) avseende en förnyelse av alkoholnäringsregistret, avge svar enligt **bilaga 1, S219E24**.

Dokumentnamn	Nr	Sidnr
UTLÅTANDE	107 S2	1 (3)
Datum	Dnr	
31.10.2019	ÅLR 2019/8376	

Tillstånds- och tillsynsverket för
social- och hälsovården / Valvira
Pb 210
FIN-00281 HELSINGFORS

kirjaamo@valvira.fi

Hänvisning

Förfrågan 10.10.2019 om förnyelse av
alkoholnäringsregistret av Tillstånds- och
tillsynsverket för social- och hälsovården,
Jonna Aaltonen

Kontaktperson

Fredrik Rönnlund, telefon +358 18 25146
fredrik.ronnlund@regeringen.ax

Ärende

FÖRNYELSE AV ALKOHOLNÄRINGSREGISTRET

Landskapsregeringen är tacksam över att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kontaktat landskapsregeringen i ett tidigt skede gällande en planerad förnyelse av alkoholnäringsregistret.

Val till lagtinget hölls den 20 oktober och den tillträdande regeringen kan avge ett förslag på nya bestämmelser om servering vilket sedan kan behandlas och beslutas om av lagtinget. Utgående från sittande regeringsberedning¹ slopas indelningen i A-, B- och C-rättigheter även på Åland. Det går dock inte att föregå den tillträdande landskapsregeringens förslag och lagtingets beslut. Landskapsregeringen förväntar sig i vilket fall att ny lagstiftning kan träda ikraft någon gång under år 2020, men återkommer till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården då nämnda beslut fattats. Det finns dock flera frågor som oberoende av nämnda beslut är viktiga att beakta i förnyelsen.

Att lagstiftningsbehörigheten på alkoholområdet är delad mellan riket och Åland och att förvaltningen av tillstånd handhas av Ålands och rikets respektive tillsynsmyndigheter, ger i sig upphov till att alkohollagen inte kan tillämpas på samma sätt på Åland som den gör i riket, ej heller till den del den utgör rikets behörighet. Alkohollagstiftningen utgör en

¹ Landskapsregeringens beslut S219E21, bilaga 1: www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr21-2019-enskild-s2.pdf

sammanhängande helhet, på så vis att tillstånd för servering har många kontaktytor till de övriga delarna av lagstiftningen. Ett exempel på detta utgör åländska serveringstillståndshavares inköp av alkoholdrycker från partihandel och tillverkare av alkoholdrycker som i enlighet med hur riket lagstiftat om saken i alkohollagens 46 § 1 mom. förutsätter att serveringstillståndshavaren har tilldelats ett tillståndsnummer i alkoholnäringsregistret.

Därtill underlättas samarbetet avsevärt, exempelvis vid utbyte av uppgifter mellan statistik- och tillsynsmyndigheter i riket och på Åland, om Åland och riket nyttjar samma alkoholnäringsregister.

Nödvändiga funktioner i alkoholnäringsregistret som inte beror på avvikelser i den åländska lagstiftningen, utan på rikets val av lagstiftning (regleringar av riksbehörighet) och själva existensen av Ålands självstyrelse, utgår landskapsregeringen från att riket beaktar och bekostar vid framtagande av registret. Utgående från gällande behörighetsfördelning, rikets alkohollagstiftning och alkoholnäringsregister, behöver i alla fall följande beaktas:

- I alkoholnäringsregistret har för serveringar med tillstånd till detaljhandel på serveringsstället enligt 17 § 1 mom. 3. punkten i alkohollagen (FFS 1102/2007), en tillståndsnummerklass införts som kombinerar detaljhandel och servering. Sådana tillståndsnummer är inte tillämpliga på Åland eftersom Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) och Statens ämbetsverk fattar förvaltningsbeslut självständigt från varandra, vid till exempel beviljande och återkallande av tillstånd och därtill hörande tillståndsnummer. Därtill utövar myndigheterna tillsyn separat från varandra. På Åland har Statens ämbetsverk löst detta, genom att vid tillämpning av 17 § 1 mom. 3 punkten bevilja serveringsställen tillståndsnummer endast för detaljhandelstillstånd, så att det tillståndsnummer som ÅMHM beviljat för servering förblir ikraft. Det nya registret måste fortsättningsvis möjliggöra detta.
- Enligt 18 § 13. punkten i självstyrelselagen för Åland (FFS 1114/1991) är tillstånd till utskänkning av alkoholdrycker landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 29 § 4. punkten i självstyrelselagen är rikets lagstiftningsbehörighet annan än i 18 § 13 punkten nämnd alkohollagstiftning. Servering av alkoholhaltiga ämnen som inte är alkoholdrycker, i enlighet med alkohollagens 55 § 2 mom. kan tolkas som rikets behörighet, vilket skulle förutsätta ett särskilt tillstånd för denna typ av servering, som rikets myndigheter (inte ÅMHM) skulle bevilja på Åland. Landskapsregeringen veterligen har inga sådana tillstånd utfärdats i praktiken. Detta är en fråga som Justitieministeriet uppmärksammas på i arbetet med revideringen av självstyrelselagen och som landskapsregeringen utgått från att får en lösning när en ny självstyrelselag träder ikraft, vilket det för tillfället dock inte finns någon tidtabell för. Därför måste tillsvidare även denna fråga uppmärksammas.

Det är därtill mycket viktigt att det nya registret som helhet fungerar på svenska. Registret behöver vara tillgängligt för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet på svenska eftersom det förutsätts av de ovan nämnda regleringarna i alkohollagen som utgör rikets behörighet. Därtill

behöver exempelvis rapporteringsfunktioner riktade till åländska tillståndshavare (för all tillståndspliktig verksamhet enligt alkohollagen) finns på svenska. I enlighet med 23 § 1 och 2 mom. i språklagen (FFS 423/2003) ska en tvåspråkig myndighet betjäna allmänheten på finska och svenska, i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken och när den tar kontakt med enskilda individer eller juridiska personer använda deras eget språk. Ämbetsspråket i statsförvaltningen på Åland, är enligt 36 § 1 mom. i självstyrelselagen svenska.

Även till den del rikets myndigheter önskar erhålla uppgifter ur alkoholnäringsregistret som rör tillstånd utfärdade av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, eller registret ska möjliggöra andra samarbetsfunktioner mellan Åland och riket, behöver registret finnas tillgängligt på svenska. Landskapsmyndigheternas skriftväxlingsspråk med statliga myndigheter är svenska, i enlighet med 38 § i självstyrelselagen.

Det bör noteras att även längre fram i framtiden kan lagtinget besluta om lagändringar som förutsätter ändringar i alkoholnäringsregistret (avvikelser i åländsk lag), eller riket besluta om sådana ändringar av alkohollagstiftningen som inte kan tillämpas på samma sätt på Åland som i riket och som därför kräver särskilda funktioner i registret (ej av Åland initierade ändringar). Därför vore det ändamålsenligt om registret är flexibelt och möjliggör framtida ändringar, oberoende av om de beror på rikets eller Ålands initiativ.

Landskapsregeringen har delat ett utkast på detta brev med Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet och Statens ämbetsverk på Åland, vilka konstaterat att det lyfter viktiga frågor.

Minister

Wille Valve

Specialsakkunnig

Fredrik Rönnlund